

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výslech advokáta účastníka řízení coby důkazní prostředek

V tomto článku bychom se chtěli zamyslet nad tím, zda může v civilním řízení advokát jedné z procesních stran navrhnout jako důkaz k prokázání určité skutečnosti výslech sám sebe, při kterém sdělí informace, které mu sdělil jeho klient. A pokud ano, za jakých okolností může být osoba, která v daném občanskoprávním řízení vystupuje jako advokát jednoho z účastníků, slyšena i jako svědek? A jak moc je to odlišné od trestního řízení?

Trestní řízení

Pojďme si nejprve krátce rozebrat, jak je tomu v trestním řízení. Co se tohoto týká, zde je situace poměrně jasně daná. Nejenže obhájcem nemůže být osoba, která je v daném trestním řízení svědkem[1], ale rovněž obdobný zákaz dopadá i na zmocněnce zúčastněné osoby nebo poškozeného[2]. Zároveň je nutno odlišovat následující dva případy. Prvním je případ, kdy je konkrétní předvolaný svědek zároveň i advokátem a v takovém případě je jeho obhajoba nebo zastupování na základě zmocnění v předmětném trestním řízení, kde byl předvolán, vyloučeno. Druhým je případ, kdy je dotyčná osoba nejdříve obhájcem/zmocněncem konkrétní osoby v trestním řízení a nám se jeví z hlediska procesní strategie vhodné dotyčného navrhnout coby svědka. V tomto případě, neboť trestní řád mluví o situaci, kdy daná osoba nemůže být současně svědkem a současně obhájcem/zmocněncem, se teoreticky nabízí možnost vypovědět mu plnou moc pro zastupování a následně daného jedince coby svědka v rámci trestního řízení vyslechnout. Nicméně nelze odhlédnout od toho, že takový důkazní návrh může být orgány činnými v trestním řízení vnímán jako velmi účelový a nebude k němu přihlíženo natolik, nakolik v to dotyčný doufal. Pokud bude vůbec výslech povolen.

Občanskoprávní řízení

V civilním řízení je situace dosti „uvolněnější“. Možnost, koho si zvolit za advokáta, je zde popsána velmi obecně. Zástupcem si může účastník zvolit advokáta a ten se následně může nechat substitučně zastoupit dalším advokátem, případně advokátním koncipientem či svým zaměstnancem, pokud v daném případě není podle občanského soudního řádu povinné zastoupení advokátem[3]. Co se svědecké výpovědi týče, nejenže je jedním z důkazních prostředků v civilním řízení[4], ale zároveň je stanoveno, že každý, kdo není účastníkem řízení a je předvolán coby svědek, je povinen se dostavit na předvolání k soudu a jako svědek vypovídat. [5] Advokát jako takový je toliko zástupce účastníka řízení, nikoliv účastník řízení sám. Občanský soudní řád tedy v civilním řízení v žádném svém ustanovení nevylučuje, že by advokát účastníka jedné ze stran mohl být slyšen jako svědek. Nicméně i toto má několik svých ale.

Mlčenlivost coby první překážka

Předně je nutné pamatovat na to, že advokát je vůči svému klientovi vázán povinností mlčenlivosti, přičemž této povinnosti může být zproštěn toliko klientem a po jeho smrti či zániku pouze právním nástupcem klienta (je-li jich po jeho smrti více, musí jej zprostit všichni). Zproštění musí být učiněno

v písemné formě a adresováno přímo advokátovi (případně do protokolu před soudem)[6]. Pokud je své povinnosti mlčenlivosti advokát zproštěn, nic jeho svědecké výpovědi v civilním řízení nebrání. Pro úplnost doplňuji, že stejná podmínka zbavení mlčenlivosti se vztahuje nejen na obhájce, případně zmocněnce v trestním řízení, ale rovněž na advokáty, kteří jsou v rámci civilního či trestního řízení předvoláni jako svědci ohledně skutečností týkajících se jejich klienta v minulosti a v předmětném řízení nijak jinak nevystupují.

Věrohodnost jeho výpovědi coby druhá překážka

Zde se už dostáváme k jádru celého problému, neboť civilní soud „shromážděné důkazy hodnotí podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.“[7] Tedy je pouze na daném soudci, nakolik dané výpovědi advokáta uvěří a jak velkou relevanci jí s ohledem na skutečnost, že tento svědek hájí rovněž i zájmy jednoho z účastníků, nakonec přizná. Nelze pominout ani skutečnost, že samotná výpověď účastníka řízení, pokud k ní tento svolí, má být podrobena racionální kritice, zda tento jí pouze nehájí své zájmy. Jak koneckonců uvádí nález Ústavního soudu:

„...důkaz výsledkem účastníků je tedy považován za důkaz podpůrný, jenž má své místo tam, kde skutečnost, která je předmětem důkazního řízení, nelze prokázat provedením jiného důkazu. **Tato povaha důkazu výsledkem účastníků vyplývá ze zkušenosti, že sdělení účastníka, který před soudem hájí svoji věc, nebývá objektivní.** Zmíněná skutečnost se odráží i v ustanovení § 126 odst. 1 o. s. ř., který stanoví, že **svědek musí vypovědět pravdu a nic nezamlčovat**, zatímco v případě výsledku účastníků řízení zákon stanoví, že **účastníci mají vypovědět pravdu a nic nezamlčovat**...“[8]

Ačkoliv, jak již bylo uvedeno výše, advokát není účastníkem řízení, nabízí se zde úvaha, že pokud bude účastník řízení hájit své zájmy, tím spíše je bude hájit osoba, pro niž je to náplní její práce a dostává za to od účastníka řízení odměnu. Ke stejným závěrům koneckonců dospěl i Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí, v němž uvedl:

„Na vztahu advokáta a klienta (zmocněnce a zmocnitele) se však nic nemění ani za situace, že je advokát zbaven povinnosti mlčenlivosti o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb. **Nadále totiž platí, obzvláště trvá-li dohoda o plné moci i po zbavení mlčenlivosti, že advokát je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny i to, že je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné.**

Vypovídá-li advokát po zbavení povinnosti mlčenlivosti v řízení jako svědek, je sice poučen o trestních následcích křivé výpovědi (srov. § 126 odst. 2 větu druhou o.s.ř. a § 175 odst. 2 a 3 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon), **ale ani tato okolnost nemění nic na tom, že zároveň trvají jeho povinnosti vyplývající zejména z ustanovení § 16 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Nelze proto bez dalšího očekávat, že by vypovídal v neprospěch svého klienta (porušil by princip důvěry v advokáta).**

Z uvedeného vyplývá, že, vypovídá-li advokát, zástupce účastníka řízení, v tomtéž řízení jako svědek o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb tomuto účastníku řízení, **je věrohodnost jeho výpovědi již z důvodu existence smluvního vztahu o zastoupení mezi účastníkem řízení a advokátem výrazně oslabena a soud při hodnocení tohoto důkazu musí k této okolnosti přihlížet; zpravidla bude takový důkaz jen součástí logického důkazního řetězce, který nenarušuje, nikoli důkazem rozhodujícím.**“[9]

Závěr

Lze tedy shrnout, že advokát může sám sebe coby svědka v civilním řízení navrhnout, pokud si to domluví dopředu se svým klientem a ten ho ohledně skutečností, ke kterým má svědčit, zbaví povinnosti mlčenlivosti. Nicméně stejně jako se jedná o důkazní návrh výjimečný, tak obdobnou míru zpravidla přiznává soud i tomu, jakou váhu této svědecké výpovědi advokáta přisoudí. Jak vyplývá i z výše uvedeného rozsudku Nejvyššího soudu, rozhodně by nemělo jít o důkaz stěžejní, ale pouze podpůrný. Jak konkrétně pak probíhal výslech osoby vystupující v daném řízení jako advokát účastníka řízení a zároveň jako svědek, zejména pak v okamžiku, kdy měl daný advokát možnost klást svědkovi, tedy sám sobě, otázky, již předmětný rozsudek nemluví a je to tak ponecháno na představivosti čtenáře.

LANGMEIER & CO
advokátní a insolvenční kancelář

[Langmeier & Co., advokátní kancelář s.r.o.](#)

Na Bělidle 997/15
150 00 Praha 5

Tel.: +420 222 200 250
Email: info@langmeier.cz

[1] ust. § 35 odst. 2 a odst. 3 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu

[2] ust. § 50 odst. 2 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu

[3] ust. § 25 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu

[4] ust. § 125 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu

[5] ust. § 126 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu

[6] ust. § 21 odst. 1, 2 zákona č. [85/1966](#) Sb., zákona o advokacii

[7] ust. § 132 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu

[8] nález Ústavního soudu zn. Pl. ÚS 37/03 ze dne 11.01.2005,

[9] rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3341/2006, ze dne 18. 3. 2008

Další články:

- [Povaha sjezdů](#)
- [Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?](#)
- [Výslech advokáta účastníka řízení coby důkazní prostředek](#)
- [Rozhodnutí Nejvyššího soudu ke změně klíče pro stanovení příspěvků na správu domu a pozemku, k samotnému stanovení příspěvků a k rozúčtování nákladů na služby](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě](#)
- [Dvacet let vlastní cestou. Arthur Braun o svobodě, číslech a lidském elementu advokacie](#)
- [Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?](#)
- [AML rizika u luxusních nákupů](#)
- [Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady](#)
- [Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní](#)
- [Formální a materiální stránka přestupku; case study](#)